

РОЛЬ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ-ПСИХОЛОГІВ

Основними аспектами якості навчально-методичного забезпечення професійної підготовки фахівців-психологів є наступні.

По-перше, це навчально-методичне забезпечення практичної підготовки фахівців-психологів. Так, під час навчання студенти-психологи проходять психодіагностичну, психокорекційну, консультативну практики. З цією метою викладачі-керівники практик розробляють з кожного виду практики програми та методичні рекомендації для студентів. Ці рекомендації містять інформацію щодо діяльності психолога в різноманітних галузях з різними видами виробничих ситуацій, а також ведення документації, з якою працює фахівець-психолог.

Крім того (це по-друге), кожен студент по закінченню вивчення базової навчальної психологічної дисципліни отримує портфоліо з психодіагностичним інструментарієм, електронну базу підручників, перелік основної та додаткової літератури, завдання для самостійної роботи, індивідуальні та творчі завдання, методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, перелік інформаційних інтернет-ресурсів.

По-третє, на сьогодні існує практика «кейсового забезпечення» студентів. Йдеться про те, що кожен викладач з базових психологічних дисциплін готує навчально-методичний комплекс, який містить навчальну програму дисципліни, робочу програму дисципліни, яка складається з тематичного плану, плану лекційних занять, плану та методичних рекомендацій до семінарських занять, форм та методів контролю, критеріїв оцінювання знань та пакету комплексних контрольних робіт. Матеріал розробляється таким чином, щоб студент в будь-який момент, навіть після закінчення ВНЗ, мав можливість його актуалізувати та використати у практичних цілях.

Окремо розробляються також методичні рекомендації щодо написання курсових робіт, бакалаврських та магістерських робіт.

Таким чином, студент має у своєму розпорядженні практично весь арсенал засобів навчально-методичного забезпечення.

Разом з тим, аналізуючи навчально-методичне забезпечення викладання фахових дисциплін, виникає проблема – наскільки розробка якісного методичного забезпечення корелює з якістю набутого студентом досвіду самостійної роботи, роботи з опрацювання різних видів інформації. Захоплюючись процесом підготовки навчально-методичного забезпечення, важливо враховувати, що процес навчання – це двосторонній процес, який відбувається в діалозі суб'єктів, особистостей, а не взаємодії студента з безособовим навчальним матеріалом. Тому важливим є питання про те, в який за якістю процес взаємодії буде включено методичне забезпечення, у який спосіб воно стимулюватиме пізнавальну активність студента, чи готує до вирішення професійно важливих ситуацій і певним чином моделює їх, або створює певний формальний аспект складання заліку, іспиту або окремого модулю.

У зв'язку з цим виникає ще одна проблема, пов'язана з психологічними механізмами діяльності та психічним розвитком суб'єкта у процесі діяльності. Детальна розробка викладачем методичних матеріалів, які покроково відповідають структурним компонентам діяльності, починаючи з постановки завдань, далі – через детальний виклад основного змісту навчального матеріалу і завершуючи, навіть, ознайомленням студентів зі змістом тестових завдань, за якими буде здійснюватись оцінювання, – позбавляє студента здатності самостійно вибудовувати свою діяльність на основі власної пошукової активності. У такій ситуації студент має справу з навчальним матеріалом, який здебільшого був відібраний, проаналізований, структурований і в готовому вигляді запропонований йому. Це позбавляє студента самостійності, альтернативності, пошуку, креативності. Тобто якісно зроблений викладачем навчально-методичний матеріал ще не гарантує якісно організованої діяльності студента з його опрацювання. Практика показує, що студенти дуже рідко конспектують такий матеріал, найчастіше – фотографують або ксерокопіюють. Разом з тим, конспектування – це мисленева діяльність, яка вимагає низки операцій – аналізу, синтезу, порівняння тощо. Тобто студент не обтяжує себе

розмірковуванням над глибокими змістовними питаннями, що стосуються курсу, який вивчається, а пізнавальна діяльність не організується. Але поза діяльністю немає розвитку особистості, суб'єкта, професіонала.

Таким чином, питання якості навчально-методичного забезпечення полягає, на мою думку, не в його обсязі, кількості, і навіть, як це не парадоксально, – в його структурованості й деталізованості, узятих самих по собі. Воно полягає в тому, як цей матеріал підтримує організацію власної пізнавальної активності студента, а також у який спосіб він забезпечує інтерактивні аспекти процесу навчання, тобто діалогічну взаємодію суб'єктів освітнього процесу – викладача і студента.

Боднар А.Я., доцент НаУКМА

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Загальні закономірності у структурі особистості і регуляції соціальної поведінки в такі епохи, як наша, регулятивна роль зовнішніх рівнів диспозиції (спрямовуючий вплив соціального ідеалу, цінностей самореалізації і досягнення успіхів) суттєво послаблені. Підвищується регулятивне значення соціальних установок ситуативної поведінки, далекі життєві плани відкладаються, провідного значення набувають відносно короткострокові моделі планування свого життя.

У системі цінностей і життєвих оцінок виникає протиріччя, яке підсилюється по мірі більш активного включення особистості в безпосередню суспільно-економічну і соціально-політичну ситуацію, та навпаки, зростання соціальної апатії та прагнення до самоізоляції веде до формування відносно самодостатніх образів соціальної реальності, внутрішньо несуперечливих, саме в наслідок менш адекватно змінюючих умов життя.